

СТАНОВИЩЕ

От Проф. д-р Павел Георгиев Павлов

Относно: дисертационен труд на тема: „**Данъчни преференции в Полша и ефективност на реализацията на нефискалните функции на данъчното облагане**” за получаване на образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

Автор: Дариуш Собон, докторант от катедра „Администрация, управление и политически науки” на факултет „Международна икономика и администрация”, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

Научен ръководител: Проф. д-р Томаш Воловец

Настоящото становище е изготвено въз основа на:

- Заповед № 387 от 13.04.2017 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър” относно утвърждаване състав на научно жури.
- Представени от докторанта: дисертационен труд; автореферат; справка за приносите в дисертационния труд; публикации по темата на дисертационния труд.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Изследването е посветено на безспорно интересна тема, от гледна точка на реализацията на фискалната политика, а от там и по отношение на социално-икономическото развитие, а именно ефективността на данъчните преференции. Независимо, че проблематиката на данъчната система и нейните съставни елементи е широко проучена в теоретичен план, с така

формулираната тема се поставя изследователски акцент върху ефективността на реализацията на нефискалните функции на данъчното облагане. Това е позволило на докторанта да направят изводи и препоръки с практическа приложимост, от гледна точка на усъвършенстването на системата на данъчно облагане в Полша, с което да се създадат възможности за ефективно използване на регулиращата и стимулиращата функция на данъците.

Дисертационният труд, с обем от 215 страници, се състои от въведение, 4 раздела, списък на използваните юридически актове и библиография. Съдържанието на разделите е представено в отделни параграфи. Основният текст съдържа 17 таблици.

Структурата на изследването е съобразена с поставените цели и изследователската хипотеза. Изложението, в рамките на посочената структура, би могло да бъде по-добре балансирано. Биха могли да се прецизират наименованията на някои от главите и параграфите.

Налице е сравнително добра литературна осведоменост в изследваната област. Посочени са 126 източници на полски, руски и английски език. Някои от тях са с непълни данни. Макар и в недостатъчна степен, част от позоваванията са цитирани под линия на съответната страница.

Методиката на изследването е избрана правилно. Използвани са приложими към обекта и предмета на изследване методи.

Във въведението се внася обосновка на мотивацията за избор на проблематиката, като се отчита необходимостта от идентифициране на главните изисквания (посоки на промяна), които трябва да изпълняват съвременната данъчна система и принадлежащата към нея система за данъчни облекчения и освобождаване от данък.

Дефинирани са две цели, обектът, предметът, изследователската хипотеза. Не са достатъчно ясно открити изследователският проблем, конкретните изследователски задачи и ограничителите, формиращи рамката на дисертационния труд (препоръчвам на докторанта да направи това по време на защитата на дисертационния труд). Независимо от това изложението в отделните раздели показва, че докторантът познава изследвания проблем, произтичащ от сериозните теоретически и практически бариери, с които се сблъсква чуждестранния и полския опит при реформиране на данъчната система в Полша, вкл. системата за данъчни облекчения, данъчни преференции и освобождаване от данък.

В **Първия раздел** акцентът е поставен върху някои теоретико-методологични аспекти, отнасящи се до влиянието на данъчните облекчения и освобождаването от данък върху икономическия растеж, потреблението, инвестициите, пазара на труда, движението на работна сила и капитал и др.

Във **втория раздел** е изследвана връзката между ефективността на данъчната система, нейната преразпределителна функция и постигането на справедливост в разпределението на данъчната тежест.

В **третия раздел** е представена „конструкцията“ на данъчните облекчения и данъчните преференции в полската данъчна система и е предложена методика за оценка на данъчните преференции в Полша.

В **четвъртия раздел** са обосновани предложения за усъвършенстване на данъчната система в Полша от гледна точка на изискването за постигане на справедливост в разпределението на данъчната тежест и преразпределителните функции на държавата.

В **заключението** са обобщени някои по-съществени резултати, постигнати от докторанта, но то би следвало да се разшири и обогати като конкретизира в по-голяма степен направените изводи и предложения.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията и дава представа за постигнатите от автора резултати.

Докторантът е представил осем научни публикации (две от които са самостоятелни и шест са в съавторство). Намирам, че последните две публикации отразяват най-пряко разглежданата в дисертационния труд проблематика.

В своята цялост дисертационното изследване има практико-приложен характер.

II. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ОЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ НА ДОКТОРАНТА

Като по съществени **резултати** от дисертационния труд могат да се открият:

1) Представени, анализирани и критично оценени са съществуващи теоретични възгледи, отнасящи се до данъчното облагане, в т.ч. до данъчните облекчения, данъчните преференции и освобождаването от данък.

2) Идентифицирани са ключови проблеми, дефицити и постижения в действащата система за данъчно облагане в Полша.

3) Доказано е значението на данъчните облекчения и освобождаването от данък от гледна точка на влиянието им върху икономическия растеж, потреблението, движението на работна сила, предлагането на работа и предприемането на стопанска дейност.

4) Направени са целесъобразни предложения за усъвършенстване на данъчната политика в Полша на национално и местно равнище.

Приемам изведените в автореферата приноси, които **отразяват** постиженията на докторанта. Те са негово **лично** дело и имат характер на обогатяване и доразвиване на съществуваща теория и практика.

III. ОБОБЩЕНИЕ НА ПО-СЪЩЕСТВЕНИТЕ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДОКТОРАНТА

1) Докторантът би могъл да се позовава в по-голяма степен на мненията на автори, работили по разглежданата проблематика, вкл. като ги цитира под линия на съответната страница.

2) Времевият обхват на изследването би могъл да се разшири до 2016 година.

3) От прецизиране се нуждае понятийният апарат. Наименованието на дисертацията и разглежданата проблематика изисква по-категорично да се открият и разграничат понятия като „ефективност”, „ефикасност”, „рационалност”.

4) Формулираната в началото хипотеза би била по-категорично потвърдена, ако резултатите от дисертацията бяха верифицирани, напр. чрез използване на експертно-аналитични методи.

5) Дисертационният труд би могъл да бъде оформен по-старателно и прецизно.

Направените бележки не оказват съществено влияние върху общата ми положителна оценка на дисертационния труд.

IV. ВЪПРОСИ

1) Каква е връзката между рационалността на данъчната система и ефективността на данъчните преференции, данъчните облакчения и освобождаването от данък?

2) Може ли да се твърди, че постигането на рационалност при функционирането на данъчната система е достатъчно основание за постигане и на ефективност и обратно?

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изложеното до тук ми дава основание да приема дисертационния труд за завършен, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника към него. Предлагам на научното жури да присъди на Дариуш Собон образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

29.04.2017 г.

гр. Варна

Изготвил становището:

Проф. Д-р Павел Павлов